

Drakula ir griūvantys mi

Šiemet Rumunija švenčia narystės ES dešimtmetį ir kartu su Lietuva sutiko tryliktojas įstojimo į NATO metines. Taigi ES ir NATO kontekste mus sieja labai rimta partnerystė.

Arvydas POCIUS
Lietuvos ambasadorius
Rumunijoje

Kalbant apie Lietuvos ir Rumunijos bendradarbiavimą reikia pripažinti, kad gilesnių istorinių sąsajų ar ryškesnių pėdsakų bendraujant tarp mūsų šalių ne labai ir randama. Tiesa, LDK laikais turėjome bendrą valstybinę sieną ir šokių tokių reikalų su tuometine Moldavijos kunigaikštyste.

Tačiau abiem šalims tapus NATO ir ES narėmis bendradarbiavimas suaktyvėjo. Po 2014 m. Krymo aneksijos ir Rusijos karinių veiksmų Rytų Ukrainoje Rumunija pajuto grėsmę savo pašonėje ir ypač Juodojoje jūroje. Rusijos Juodosios jūros karinis laivynas ir aviacija agresyviai demonstruoja savo jėgą. Rumunija jūroje turi naftos ir dujų gręžinių, todėl tokie veiksmai jį kaimynystėje kelia nerimą. Nerimo dėl saugumo ir ateities daug, todėl Rumunija, kaip aktyvi NATO narė, leido savo teritorijoje dislokuoti JAV priešraketinės gynybos bazę. Kaip ir kitose NATO Rytų flango šalyse, įkurta NATO integruota priešakinė vadavietė. Po Varšuvos NATO viršūnių susitikimo pritarta nutarimui įsteigti NATO daugiašalę brigadą Rumunijos brigados pagrindu. Rumunai aktyviai organizuoja NATO Pietryčių regiono šalių karines pratybas, iki šiol aktyviai dalyvauja tarptautinėse taikos rėmimo operacijose ir šiuo metu Afganistane turi bataliono dydžio vieneta.

Nežinau, ar tai senų užsilikusių stereotipų pasekmė, tačiau nemažai žmonių Lietuvoje ir šiomis dienomis vis dar klaidingai tebmano, kad rumunų tauta – tai romai. Tai visiškai nesąmonė. Rumunai yra senos išnykusios dakų tautos, kurią nukariavo senovės romėnai, palikuoniniai. 60 proc. literatūrinės rumunų kalbos dabar sudaro senoji romėnų (lotynų) kalba, 20 proc. yra likusios dakų kalbos žodžių ir kiti 20 proc. – skoliniai iš kaimyninių bulgarų, serbų, rusėnų, ukrainiečių kalbų. Romų tautybės žmonių Rumunijoje anksčiau buvo apie 4 proc., o dabar, kai Rumunija tapo ES nare ir sienos į Europą atsivėrė, daugiau nei pusė jų išvyko į kitas ES šalis. Iš 19 mln. šalies gyventojų didžiąją dalį – 90,6 proc. sudaro rumunai.

Šiais laikais Lietuvoje, o gal ir bet kurioje kitoje pasaulio šalyje, jeigu paklaustumėte žmonių, ką jie žino apie Rumuniją, tai didžiausia tikimybė būtų išgirsti, kad Drakula yra kilęs iš Transilvanijos, t.y. iš dabartinės Rumunijos teritorijos. Ši legenda paplitusi knygose ir įvairiausiuose kino filmuose apie vampyrus, ir čia nėra nieko blogo.

Tol, kol egzotikos ieškantys užsienio turistai nenuvyksta į Brano pilį, esančią netoli Brašovo miesto, kuri vadinama dar ir Drakulos pilimi, tol nesužino tikrosios šios pilies istorijos. Baisiomis legendomis apipintas tikro Transilvanijos istorinio personažo Valakijos princo Vlado III Tepeš-Drakulos, pagarsėjusio savo žiaurumu, gyvenimas visiems atrodo paslaptingas ir susijęs su mistiniais dalykais, kuriuos daugeliui teko anksčiau matyti filmuose ar girdėti žmonių pasakojimuose. O iš tikrųjų tai yra airių kilmės rašytojo Bramo Stokerio vienas geriausių fantastinių siaubo romanų „Drakula“,

išleistas 1897 m. Nors B.Stokeris ir nesugalvojo vampyro, tačiau jo romanas turėjo didelės įtakos vampyrų atsiradimui įvairiuose XX ir XXI amžiaus kūriniuose.

Rumunai išpopuliarėjusį personažą labai sėkmingai išnaudoja užsienio turistams į Rumuniją pritraukti. Suvenyrų su Drakulos ir vampyrų atvaizdais pasiūla yra didžiulė. Tai turizmo verslo dalis. XV a. statyta Brano pilis buvo viena iš daugelio V.Tepeš-Drakulos rezidencijų, bet šiais laikais pilis yra vienas lankomiausių Rumunijos turistinių objektų. Žodžiu, Drakula yra „įdarbintas“ turizmo versle ir duoda naudos Rumunijai bei verslininkams, investavusiems į šią sritį.

Rumunija užsienio turistus iš viso pasaulio vilioja ne tik Drakulos legenda, bet ir Juodosios jūros pakrantės kurortais, nepakartojama Dunojaus upės delta su žuvų ir migruojančių paukščių gausybe, Karpatų kalnais, geoterminiais mineraliniais vandenimis, unikaliomis linksmosiomis kapinėmis Sapincos kaime ir nacionaliniais rumuniškais raštais tapytais vienuolynais, tradiciniais šio krašto kaimais su daugybe vynuogynų ir, žinoma, gaminamo vyno rūšių įvairove bei nepaprastai gražia karališkosios šeimos rezidencija kalnuose – Pelešo pilimi.

Gal Drakulos populiarumui ir žinomumui neprilygsta, bet arti jo yra ir buvusio Rumunijos komunistinio laikotarpio diktatoriaus Nicolae Ceausescu asmenybė. Jo iniciatyva pastatyti gigantiški Rumunijos parlamento rūmai, anuomet vadinti „Liaudies namais“, pastaruoju metu taip pat yra tapę vienu lankomiausių turistinių objektų.

Be šių, ne iš gerosios pusės pagarsėjusių dviejų asmenybių, Rumunija, aišku, turi ir teigiamų šalį visame pasaulyje išgarsinusių tautiečių – tai pasaulinio garso sportininkai, dailininkai, kompozitoriai, mokslininkai ir kitų sričių atstovai. Viena tokių legendinių asmenybių yra absoliuti sportinės gimnastikos olimpinė čempionė Nadia Comaneci. Būdama tik 14 metų ji tapo jauniausia olimpine čempione ir Monrealio olimpinėse žaidynėse pirmoji gimnastikos istorijoje gavo geriausią įvertinimą – 10 balų. 1976 m. N.Comaneci BBC buvo pripažinta garsiausiu metų žmogumi tarp užsieniečių. Monrealio olimpinėse žaidynėse ji iškovavo tris aukso medalius už atskirus gimnastikos pratimus ir tapo nugalėtoja daugiakovėje.

Kitas vienas garsiausių ir pasaulyje žinomiausių Rumunijos sportininkų yra buvęs teniso žaidėjas Ilie Nastase. 1973 m. tarptautinės Profesionalų teniso asociacijos reitinge jis užėmė pirmą vietą.

Muzikos pasaulyje labiausiai žinomas Rumuniją išgarsinęs kompozitorius George Enescu (1881–1955). Jo vardo festivalis yra svarbiausias klasikinės muzikos tarptautinis konkursas, vykstantis Rumunijoje, kartu ir vienas didžiausių Rytų Europoje. Šiemet rugsėjo 2–24 d. aštuoniuose miestuose vyksiančiuose šio festivalio renginiuose varžysis daugiau kaip 3 tūkst. užsienio ir Rumunijos atlikėjų.

Atėjo laikas sugriauti senus su šia šalimi susijusius mitus, kurie yra užsilikę mūsų atmintyje. Šiandieninė Rumunija jau kitokia ir ją, labai pasikeitusią, reikia atrasti iš naujo.

tai apie Rumuniją

Rumunijos dailę labiausiai yra išgarsinęs tapytojas Nicolae Grigorescu (1838–1907). Tai vienas geriausiai šalyje ir užsienyje žinomų Rumunijos moderniosios dailės atstovų, daug metų gyvenęs, tapęs ir savo darbus eksponavęs garsiausiuose Paryžiaus dailės salonuose. N. Grigorescu darbai parduodami įvairiose dailės galerijose JAV ir Europoje. 2016 m. jo paveikslas „Tarancute (De la fantana)“ buvo parduotas už 320 tūkst. eurų. Ši suma laikoma rekordine parduodant XIX–XX a. rumunų tapytojų darbus.

Šio laikotarpio rumunų dailininkas Adrianas Ghenie, gimęs 1977 m., yra pripažintas brangiausiai pastaraisiais dešimtmečiais parduodamų darbų naujosios kartos rumunų dailininku. Keletas jo darbų meno kūrinų aukcionuose yra parduoti įvertinus net po kelis milijonus eurų. Štai šių metų praėjusį mėnesį aukcione Londone jo darbas „Self Portrait as Charles Darwin“ buvo parduotas už 3 252 500 Didžiosios Britanijos svarų sterlingų.

Pasaulinio garso skulptorius Constantinas Brankusi (1876–1957) – vienas įtakingiausių XX amžiaus skulptorių. Jis kūrė skulptūras iš uolienu, akmens ir medžio. Jo vardu yra pavadinta išskirtinė Brancuci skaptavimo technika. Didžiąją savo gyvenimo dalį jis praleido dirbdamas Paryžiuje.

Jei kalbėsime apie šiuolaikinio kino pasaulį, Rumunijos kino kūrėjas Cristianas Mungiu buvo apdovanotas geriausio režisieriaus prizų 2016 m. Kanų kino filmų festivalyje Prancūzijoje už filmą „Bacalaureat/ Graduation“. Tai buvo jau trečias jo apdovanojimas Kanų festivalyje.

Beje, šių metų 22-ajame Vilniaus tarptautiniame kino festivalyje „Kino pavasaris“ buvo rodomi net šeši Rumunijos kino meistrų sukurti filmai.

2016 m. Rumunijos ekonomika tarp ES šalių augo daugiausiai – 4,8 proc. (Europos Komisijos duomenys).

Šiomet EK prognozuoja 4,4 proc. augimą, kurį lems pernai gerokai sumažėjęs nedarbas ir po naujosios vyriausybės sprendimų padidėjusios gyventojų pajamos, taip pat didėjančios išorės paklausos skatinama eksporto plėtra.

Plečiasi ir dvišalis Lietuvos ir Rumunijos ekonominis bendradarbiavimas. Jaučiamas aktyvesnis ekonominių ryšių potencialas chemijos pramonėje, baldų, maisto produktų gamybos srityje. Rumunija pritraukia ir vis daugiau Lietuvos investuotojų. Per pastaruosius penkerius metus Lietuvos prekyba su Rumunija padvigubėjo. 2016 m. prekybos apimtys siekė daugiau kaip 120 mln. eurų.

Rumunija – NATO rytinio flango dalis, kaip ir Lietuva. Pietinėje flango dalyje ji yra lyderė ir atsakomybės už šį regioną imasi labai rimtai bei atsakingai. 2017 m. Rumunija jau skyrė 2 proc. BVP gynybos reikmėms. Saugumo užtikrinimo požiūriu Lietuva ir Rumunija susiduria su tais pačiais iššūkiais, todėl bendradarbiavimas šioje srityje abiem šalims yra reikalingas.

Pagrindiniai Rumunijos strateginiai tikslai yra tapti Šengeno nare ir prisijungti prie euro zonos.

Rumunai yra aktyvūs savo ateities kūrėjai. Tai jie pademonstravo šių metų vasario–kovo mėnesiais, kai Bukarešte, o vėliau ir visoje Rumunijoje žmonės išėjo į šimtą tūkstantinius protesto mitingus prieš vyriausybės priimtą korupcijos įstatymų pakeitimą. Taip žmonės pademonstravo savo solidarumą ir parodė, kad nesitaikstys su politikų savivale. Didžiąją protestuotojų dalį sudarė jaunimas, suprantantis, kad šalies ir piliečių gerovės kūrimas visų pirma priklauso nuo jų pačių pilietiško bei aktyvumo stebint valdžios veiklą ir šalyje vykstančius procesus.

Jau atėjo laikas sugriauti senus su šia šalimi susijusius mitus, kurie yra užsilikę mūsų atmintyje. Šiandieninė Rumunija jau kitokia ir ją, labai pasikeitusią, reikia atrastį iš naujo. ■

Branco pilis, kurioje neva gyveno legendinis Drakula